

تاریخ دریافت: ۹۵/۲/۳۱

تاریخ پذیرش: ۹۵/۱۰/۱۵

فصلنامه رسالت مدیریت دولتی

سال هفتم / شماره بیستم و چهارم / زمستان ۱۳۹۵

نقش توانمند ساز فناوری اطلاعات در استقرار مدیریت دانش

(مطالعه شرکتهای مستقر در شهرکهای صنعتی استان گلستان)

مونا ایزدی^۱ - احسان ساده^۲

چکیده

زمینه: دانش از جمله دارایی‌های نامشهود سازمان و به عنوان بخشی از منابع حیاتی سازمان می باشد. لذا مطالعه چگونگی تولید دانش، چگونگی اشاعه آن در سازمان و شناخت نقش فناوری اطلاعات به عنوان تسهیل کننده این فرآیندها، ضروری به نظر می رسد.

هدف: هدف اصلی این تحقیق بررسی نقش توانمند ساز فناوری اطلاعات بر ابعاد سه گانه مدیریت دانش شامل تولید دانش، انتقال دانش و ذخیره سازی دانش می باشد.

روش ها: سه فرضیه تحقیق بیانگر روابط بین کفایت فناوری اطلاعات و ابعاد سه گانه مدیریت دانش می باشد. یک پرسشنامه شامل ۱۴ سوال برای سنجش متغیرها طراحی گردید. جامعه تحقیق شامل ۲۱۹ نفر مدیران، سرپرستان و کارشناسان شرکتهای تولیدی مستقر در شهرکهای صنعتی استان گلستان می باشد که پرسشنامهها بین ۱۴۰ نفر از آنها توزیع گردید. برای آزمون فرضیهها از روش مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته ها: تأیید فرضیهها نشان داد که کفایت فناوری اطلاعات تأثیر مستقیم و معنی داری بر ابعاد سه گانه مدیریت دانش دارد.

نتیجه گیری: بکارگیری موثر از ابزارهای فناوری اطلاعات برای استقرار موفق مدیریت دانش در شرکتهای صنعتی ضروری است. به عبارت دیگر فناوری اطلاعات به عنوان زیر ساخت حیاتی برای استقرار موفق مدیریت دانش نقش آفرینی می کند.

واژگان کلیدی: فناوری اطلاعات، مدیریت دانش، تولید دانش، انتقال دانش، ذخیره سازی دانش

^۱ گروه مدیریت، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران.

^۲ گروه مدیریت، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران. e.sadeh@yahoo.com (مسئول مکاتبات)

۱- مقدمه

از اواخر قرن گذشته میلادی تا زمان حال، بحث مدیریت دارایی‌های نامشهود سازمان، به عنوان بخشی از منابع حیاتی سازمان بسیار مورد توجه واقع شده است. از بین این دارایی‌ها، دانش بیشترین توجه را به خود معطوف ساخته و به عنوان مهمترین دارایی نامشهود سازمان مورد تاکید قرار گرفته است. مدیریت دانش نگرشی است که می‌تواند از سوی مدیریت سازمانها پیاده سازی شود و رقابت پذیری در آینده، پیشرو بودن در محصول و خدمات جدید، فتح بازارهای جدید و خلق بازارهای نو و از دست ندادن سرمایه‌های دانشی را به ارمغان بیاورد. اکنون بحث مدیریت دانش به یکی از موضوعات اصلی در پژوهش‌های مدیریت در سراسر دنیا تبدیل شده است. در عصر حاضر، شتاب تغییرات در علوم و فناوری‌های پیشرفته به قدری فزونی یافته است که شتاب در نوآوری محصولات تولید شده با فناوری و ایجاد دانش و توسعه آن، از سرعت یادگیری بشر فراتر رفته است. همچنین شرکت‌های موفق امروزی شرکت‌هایی هستند که به طور پیوسته برای حل مسائل جدید و ناآشنا، دانش جدید را کشف و یا خلق کنند و این دانش را به صورتی هدفمند و نظام یافته و متناسب با اهداف تخصصی راهبردی در تمامی لایه‌ها و بخش‌های مختلف سازمان توسعه دهند و به دنبال تبدیل آن به فناوری و محصولات جدید باشند. یکی از فناوری‌های اساسی برای توسعه و پیشرفت سازمانها فناوری اطلاعات است. پژوهشهای متعددی به نقش تسهیل کننده و توانمند ساز فناوری اطلاعات در فعالیت‌های سازمان بویژه فرایندهای مدیریت دانش و مراحل آن صحنه گذاری کرده اند (جدول ۱ و ۲ ملاحظه شود). لذا مطالعه چگونگی تولید دانش، چگونگی اشاعه آن در سازمان و شناخت نقش فناوری اطلاعات به عنوان تسهیل کننده این فرایندها ضروری است. در این تحقیق با در نظر گرفتن فناوری اطلاعات به عنوان

یکی از ابزارهای مهم، تسهیل کننده و توانمند ساز برای استقرار موفق مدیریت دانش و بهبود عملکرد آن، سعی شده تا ابعاد کلیدی فناوری اطلاعات و اثر آن بر ابعاد مدیریت دانش شامل تولید دانش، انتقال دانش و ذخیره سازی دانش بررسی شود. لذا این تحقیق سعی در پاسخگویی به سوالات زیر را دارد:

۱- نقش توانمند ساز فناوری اطلاعات در فرایند تولید دانش چگونه است؟

۲- نقش توانمند ساز فناوری اطلاعات در فرایند انتقال دانش چگونه است؟

۳- نقش توانمند ساز فناوری اطلاعات در فرایند ذخیره سازی دانش چگونه است؟

تکنولوژی اطلاعات یک موضوع مهم در ادبیات مدیریت دانش بوده است (کانستنت و دیگران، ۱۹۹۶؛ هایس و والشم، ۲۰۰۳). تکنولوژی‌های اطلاعات و ارتباطات ارتباط نزدیکی با توسعه اکثریت طرح‌های مدیریت دانش داشته‌اند. تخمین زده می‌شود که تقریباً ۷۰٪ از نشریات درباره مدیریت دانش، بر روی طراحی سیستم‌های فناوری اطلاعات متمرکزند. مدیریت داده های استراتژیک شرکتی / سازمانی، تصویری از بحث مدیریت دانش را فراهم می‌کند که دربرگیرنده نقطه آغاز برای فرایندهای مدیریت اطلاعات پیشرفته می‌باشد (اولیگا، ۲۰۱۵).

سیستم‌های اطلاعاتی و فناوری اطلاعات: سیستم‌های اطلاعاتی می‌توانند بطور مستقیم بر فرایندهای مدیریت دانش تأثیر بگذارند. در این بخش فرضیه‌های بیانگر روابط بین کفایت فناوری اطلاعات و مدیریت دانش توسعه داده می‌شوند و تأثیر فناوری اطلاعات بر فرایندهای مدیریت دانش (تولید دانش، انتقال دانش، و مدون‌سازی و ذخیره دانش) تجزیه و تحلیل می‌گردد.

فناوری اطلاعات به مجموعه ابزارها، فنون و روش‌های تولید، پردازش، ذخیره‌سازی و اشاعه و اطلاعات اطلاق می‌شود. طبق تعریف یونسکو، فناوری

بارها به عنوان جدّ عملکرد سازمانی مورد خطاب قرار گرفته است. در صورتی که سازمانها اقدامات مدیریت دانش را به صورت موفقیت آمیز پیاده سازند، قادر خواهند بود با توسعه ی دارایی های دانش خود، برای حفظ مزیت رقابتی شان به صورت هوشمندانه عمل کنند (ویگ، ۱۹۹۹). در نتیجه اطلاع از چگونگی تولید دانش، چگونگی اشاعه آن در سازمان، و شناخت عوامل تسهیل کننده ی این فرایندها ضروری است (استوآرت، ۱۹۹۷؛ داوونپورت و پروساک، ۱۹۹۸).

کاربردهای استراتژیک سیستم های اطلاعاتی برای تولید دانش می توانند به دو صورت باشند (میسون، ۱۹۹۳): قابلیت های جذب دانش از بیرون (من جمله سیستم های آگهداد رقابتی جمع آوری اطلاعات درباره شرکت های دیگر در یک صنعت)؛ و قابلیت های خلق دانش جدید از تفسیر و تدوین مجدد اطلاعات موجود و اطلاعات کسب شده جدید (من جمله سیستم های اطلاعات اجرایی یا سیستم های پشتیبان تصمیم گیری).

اطلاعات و دانش می توانند بعنوان منابع کلیدی برای فرایندهای بین المللی شدن شرکتهای کوچک و متوسط در نظر گرفته شوند (کوستا و همکاران، ۲۰۱۶) همچنین، فناوری اطلاعات فرایند انتقال دانش را تسهیل می کند. تکنولوژی افراد را قادر می سازد تا تدارکات جلسات چهره به چهره را هماهنگ سازند. همچنین می تواند برای فهرست کردن کارشناسی اعضای سازمانی و در نتیجه تسهیل دسترسی به افراد مناسب و ارتقاء به اشتراک گذاری دانش استفاده شود (الهوماده، ۲۰۰۲). سیستم های خاص (مثلاً گروه افزار یا سیستم های همکاری) یک فضای مجازی را در اختیار قرار می دهند که در آن، شرکت کنندگان می توانند اطلاعات و دانش را در زمان واقعی (بلادرنگ) پردازش کنند، که نتیجتاً شانس بیشتری برای ارتباط متقابل به آن ها می دهد (مارویک، ۲۰۰۱؛ لی و چوی، ۲۰۰۳). فضاهای تبادل اطلاعات، مکان ایده آلی برای توسعه رفتارهای نوآورانه و خلاقانه پیرامون مسائل و

اطلاعات یکی از ابعاد علوم اطلاع رسانی است و ظرفیت کامپیوتر برای ذخیره سازی، پردازش اطلاعات، تکنولوژی ارتباطات دوربرد و انتقال، ثبت، ویرایش، ذخیره سازی، تغییر و توزیع اطلاعات را پوشش می دهد.

مدیریت دانش به عنوان مجموعه ای از فعالیت های مرتبط با تولید، تدوین و انتقال دانش مطرح شده است. هدف ابزارهای مدیریت دانش، کمک به فرآیند جمع آوری و تشکیل دانش گروهی به منظور در دسترس قرار دادن آن به صورت اشتراکی در سازمان است. این ابزارها می توانند از طریق ارتباطات شبکه ای، انتقال فناوریانه به یک مسیر و تبدیل دانش به شناخت بر جریان دانش تاثیرگذار باشند.

نقش فناوری اطلاعات در مدیریت دانش، موضوع مهمی برای سازمان هایی است که می خواهند از وجود فناوری ها برای مدیریت سرمایه های فکری خود بهره برداری کنند. بسیاری از سازمان ها تکنولوژی اطلاعات را به یک شکل خاص یا اشکال مختلف برای مدیریت دانش خود مورد استفاده قرار می دهند.

مدیریت دانش می تواند با استفاده مناسب از فناوری اطلاعات، نتایج بسیار مهمی را به دنبال داشته باشد. فناوری اطلاعات می تواند در ایجاد فرآیندهای مدیریت دانش نقش حیاتی داشته باشد.

شرکت ها با یک محیط رقابتی مواجه اند که ویژگی های آن عبارتند از جهانی شدن بازارها، مسائل تجاری پیچیده ی فزاینده، و شتاب پدیده ی تغییر. بنابراین، منابع رایج مزیت رقابتی، من جمله بازارهای حفاظت شده، و دارایی های فیزیکی و مالی، اهمیتشان را در برابر دارایی های دانش از دست داده اند (فوری ولاندول، ۱۹۹۶؛ گرن، ۱۹۹۶؛ جانسون و رالف، ۱۹۹۸). این امر باعث توجه فزاینده به مفهوم مدیریت دانش در دو دهه گذشته شده است.

مدیریت دانش: مدیریت دانش به عنوان یک زمینه ی مجزا در مطالعه ی سازمان ها پدیدار شده است و

برای اعضای شرکت قابل دسترس و به شکلی باشند که هر یک از اعضا را قادر سازد به یک روش یکسان آن‌ها را تفسیر نماید، و بدین ترتیب عضوی از مبنای دانش کل شرکت شود. فناوری اطلاعات با پروتکل‌ها و استانداردهای پلتفرم خود، مکانیسم ایده‌آلی را برای ارتباط دادن افراد بسیار پراکنده و دور از هم از طریق یک سیستم مشترک فراهم می‌سازد و اعضای شرکت را قادر می‌سازد تا راحت‌تر به دانشی که در بین‌های حافظه ذخیره شده است، دسترسی یابند، بطوریکه اطلاعات جدید بتوانند تفسیر و با دانش موجود ادغام شوند (تیبینس و سهی، ۲۰۰۳).

جدول شماره ۱ خلاصه‌ای از پژوهش‌های داخلی و جدول شماره ۲ خلاصه‌ای از تحقیقات خارجی مرتبط را نشان می‌دهد.

اوضاع گردیده‌اند. یکی از مهمترین ویژگی‌های این فضاهای تبادل اطلاعات و ارتباطات مجازی این است که آن‌ها بر پایه دموکراسی شدن دانش بنا شده‌اند، لذا پیدایش جریان‌های طبیعی انتقال افکار و همکاری و در نتیجه خلاقیت و نوآوری مطلوب را میسر می‌سازند (نارایانان، ۲۰۰۱).

نقش فناوری اطلاعات در توانمند سازی مدیریت دانش: فناوری اطلاعات از فرایند مدون‌سازی و ذخیره‌سازی دانش پشتیبانی می‌کند. فناوری اطلاعات استانداردسازی و اتوماتیک‌سازی وظایف خاص را تسهیل کرده و از تبدیل دانش ضمنی به دانش آشکار پشتیبانی می‌نماید (آناند و دیگران، ۱۹۹۸). همچنین فناوری اطلاعات از مکانیسم‌های لازم برای مدون‌سازی و ذخیره دانش پشتیبانی می‌کند. اما محل ذخیره دانش برای اینکه مفید و سودمند باشند، باید

جدول ۱: خلاصه پژوهش‌های داخلی

ردیف	نام محقق	سال	عنوان تحقیق	نتیجه تحقیق
۱	موحدی، حمزه ای، میرک زاده و نادری	(۱۳۹۴)	نقش مولفه‌های فناوری اطلاعات بر مدیریت دانش کارکنان سازمان جهاد کشاورزی استان کرمانشاه	تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین فناوری اطلاعات و مدیریت دانش همبستگی و ارتباط مثبت معنی داری وجود دارد. می‌توان نتیجه گرفت که هر یک از مولفه‌های فناوری اطلاعات در مدیریت دانش تاثیر دارند به طوری که افزایش در هر یک از مولفه‌های فناوری اطلاعات در مدیریت دانش تاثیر می‌گذارد.
۲	امیرخانی و ساداتی	(۱۳۹۴)	بررسی وضعیت زیرساخت فناوری اطلاعات برای استقرار مدیریت دانش (مطالعه موردی: استانداری آذربایجان غربی)	نتایج نشان داد که رابطه معنی داری بین وضعیت فناوری اطلاعات و تحصیل دانش، بکارگیری دانش، اشتراک دانش، توسعه دانش، نگهداری دانش و در کل استقرار مدیریت دانش برقرار است.
۳	عاصمی، زاهدی و مسلمی	(۱۳۹۴)	بررسی نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات و تاثیر آن بر مدیریت دانش در دانشجویان دانشگاه اصفهان	نتایج حاصل از تحلیل‌های آماری نشان داده است که رابطه معناداری بین میزان استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و مدیریت دانش وجود دارد.
۴	نجاتیان، قاسمی، میرغیوری	(۱۳۹۴)	بررسی تاثیر توانمندسازهای مدیریت دانش بر فرایند خلق دانش (مورد مطالعه: شرکت‌های تعاونی منتخب استان یزد)	نتایج نشان دهنده تاثیر مثبت اعتماد، همکاری، یادگیری، مهارت، شکل کارکنان و فناوری اطلاعات بر فرایند خلق دانش بود.
۵	رضایی، مصدقی نیک، زرانی	(۱۳۹۴)	نقش ICT در ارتباط با مدیریت دانش در دانشگاه علوم انتظامی امین	تجزیه و تحلیل نتایج به دست آمده نشان دهنده آن است که ارتباط معنا داری بین فناوری اطلاعات و ارتباطات با مدیریت دانش وجود دارد.
۶	موسی خانی، رونقی و رونقی	(۱۳۹۴)	رابطه فرایندهای مدیریت دانش و حاکمیت فناوری اطلاعات در سازمان	از نتایج این پژوهش می‌توان به رابطه یک طرفه بین حاکمیت فن آوری اطلاعات با فرایندهای خلق، انتقال، ذخیره سازی و به کارگیری دانش اشاره کرد. بدین مفهوم که با ارتقای حاکمیت فن آوری

ردیف	نام محقق	سال	عنوان تحقیق	نتیجه تحقیق
				اطلاعات در یک سازمان می‌تواند به بهبود فرایندهای مدیریت دانش کمک کرد.
۷	اخوان و کشتکار (۱۳۹۴)	بررسی و رتبه بندی توانمندسازیهای مدیریت دانش: مطالعه موردی: سامانه فرماندهی و واپایش یک سازمان دفاعی	نتایج نشان می‌دهد کارکنان، فناوری اطلاعات، راهبرد، ساختار، فرهنگ، فرایندها و رهبری، به عنوان توانمندسازیهای مدیریت دانش در سامانه می‌باشند.	
۸	حسینی شاون، یوزباشی، نسل سراجی	(۱۳۹۴)	وضعیت مدیریت دانش و عوامل موثر بر استقرار آن در دانشگاه علوم پزشکی تهران	فرهنگ سازمانی، عوامل مدیریتی، زیرساخت فناوری اطلاعات، ساختار سازمانی، عوامل محیطی، ساختار دانش و مشارکت کارکنان، به ترتیب از عوامل موثر بر استقرار مدیریت دانش ذکر گردیده اند.
۹	پادیاب (۱۳۹۴)	چرایی و چگونگی اثربخشی فناوری اطلاعات بر مدیریت دانش در سازمانها	یافته‌ها بر اهمیت فناوری اطلاعات در استقرار موفق مدیریت دانش در سازمانها تأکید کرد	
۱۰	کرمی، الوانی، خیراندیش و زارع	(۱۳۹۴)	طراحی مدل بهینه اجرای سیستم مدیریت دانش با رویکرد عوامل حیاتی موفقیت (مورد مطالعه: صنایع خودروسازی گروه بهمن)	مؤلفه‌های فرهنگ، عوامل سازمانی، فناوری اطلاعات، اهداف و راهبردها و مدیریت منابع انسانی از عوامل حیاتی اجرای موفق مدیریت دانش هستند
۱۱	رزمی و راضی زاده (۱۳۹۴)	ارائه مدل پیاده سازی مدیریت دانش با رویکرد فازی در صنعت فناوری اطلاعات	یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند که مراحل مدل پیاده سازی مدیریت دانش در صنعت فناوری اطلاعات به ترتیب اهمیت شامل ارزیابی دانش، ارتقاء دانش، برنامه ریزی دانشی، فرهنگ دانش محور، استراتژی‌های مدیریت دانش، فرایندهای مدیریت دانش، زیرساخت‌های مناسب دانش، سازمان دانش محور و نمایش دانش می‌باشند، و نیز اقداماتی در هر یک از این مراحل وجود دارند که در پیاده سازی موفق این مراحل نقش موثری ایفا می‌نمایند.	
۱۲	افرازه (۱۳۹۳)	مدیریت دانش (آشکار-ضمنی) و فناوری اطلاعات	در این مقاله ابعادی از موضوعات مرتبط با مدیریت دانش و نقش فناوری اطلاعات در این ارتباط مورد کنکاش قرار می‌گیرد.	
۱۳	دامغانیان، زراعی و روزبان (۱۳۹۲)	بررسی تأثیر تکنولوژی اطلاعات بر مدیریت دانش با میانجی گری توانمندسازی در شرکت ملی حفاری ایران	نتایج به دست آمده از پژوهش حاکی از آن است که تکنولوژی اطلاعات به صورت مستقیم و همچنین غیر مستقیم، از طریق توانمندسازی با مدیریت دانش رابطه مثبت و معناداری دارد.	
۱۴	سبحانی، هنری، شهلائی و احمدی (۱۳۹۲)	رابطه فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیون‌های ورزشی	نتایج نشان می‌دهد که بین مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیون‌های ورزشی منتخب رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین ضرایب رگرسیون چندگانه حاکی از آن است که مؤلفه‌های فناوری اطلاعات پیشبینی کننده معناداری برای مدیریت دانش هستند.	
۱۵	خلیفه سلطانی، حسینی، عسگری (۱۳۸۹)	سبک‌های رهبری توانمندسازی مدیریت دانش	نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها با کمک معادلات ساختاری نشان می‌دهد که سبک‌های رهبری همراه با رفتار مشارکتی، اعتماد دو جانبه و احترام به ایده‌ها و احساسات زیردستان با خلق و تسهیم دانش رابطه مستقیم قابل توجهی دارند.	
۱۶	آزادی احمد آبادی و آزادی احمد آبادی (۱۳۸۸)	فناوری اطلاعات در مدیریت دانش؛ کاربردها و تأثیرات	در این مقاله با تعریف مدیریت دانش و بیان مزایای فناوری‌های نوین اطلاع رسانی، تلاش می‌شود ابزارها، تأثیرات، موارد و روش‌های کاربرد فناوری اطلاعات در مدیریت دانش مورد بررسی قرار گیرد. نتایج حاکی است که بین مدیریت دانش و فناوری اطلاعات رابطه همزیستی قوی وجود دارد که این رابطه باعث افزایش کارآمدی در هر دو حوزه می‌شود.	

جدول ۲: خلاصه پژوهش‌های خارجی

ردیف	نام محقق	سال	عنوان تحقیق	نتیجه تحقیق
۱	آلوارز، زمانیلو و سیلرول	(۲۰۱۶)	آیا فناوری اطلاعات با استقرار مدیریت دانش در تولید کنندگان کوچک و متوسط ارتباط دارد؟	نتایج این تحقیق نشان داد ابزارهای فناوری اطلاعات مثل سیستم مدیریت مدارک، موتورهای جستجوگر، اینترنت، اینترنت، اتوماسیون اداری و... به عنوان توانمند ساز نقش مهمی در استقرار مدیریت دانش دارند.
۲	ماوو و همکاران	(۲۰۱۶)	فناوری اطلاعات، قابلیت مدیریت دانش و مزیت رقابتی	نتایج نشان داد بکارگیری موثر فناوری اطلاعات بطور مثبت و معنی دار بر مدیریت دانش تأثیر دارد. همچنین مدیریت دانش مزیت رقابتی شرکت را ارتقا می‌دهد.
۳	گارسیا سانچز، گارسیا مورالس و بولیوار راموس	(۲۰۱۵)	حمایت مدیریت ارشد از فناوری اطلاعات و ارتباطات و اثر آن بر عملکرد سازمان از طریق کسب، انتقال و بکارگیری دانش	نتایج بر نقش میاجی مدیریت دانش (کسب، انتقال و بکارگیری دانش) در رابطه بین حمایت مدیریت ارشد از فناوری اطلاعات و ارتباطات و عملکرد سازمان تأکید کرد
۴	پارک و همکاران	(۲۰۱۵)	نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در دانش و نوآوری کاربران در حوزه خدمات	فناوری اطلاعات و ارتباطات مرزهای دانش را گسترش داده و دسترسی به آن را ارزانتر و آسانتر میکند لذا نقش توانمند ساز را برای آن دارد.
۵	برایس و همکاران	(۲۰۱۴)	توانمندسازهای مدیریت دانش، فرآیند خلق دانش و عملکرد نوآوری: مطالعه‌ای تجربی در بخش تکنولوژی‌های اطلاعات و ارتباطات	نتایج حاکی از آنند که بهترین مسیر برای شرکت‌های ICT تونس برای ترویج خلق دانش، از طریق انگیزه‌ها و پاداش‌ها، همکاری، اعتماد، یادگیری، ساختار غیرمتمرکز و با رسمیت کم و پشتیبانی فناوری اطلاعات می‌باشد. یافته‌ها همچنین نشان می‌دهند که فرآیند خلق دانش KCP بطور معناداری بر عملکرد نوآوری شرکت‌ها تأثیر دارد.
۶	تروسان، دوهرتی و هیسلوپ	(۲۰۱۴)	تبادل دانش با ابزارهای مدیریت فناوری اطلاعات	برخی از تعارضات و فرایندهای ناقص در تبادل دانش مورد بحث و بررسی قرار گرفت.
۷	چوانگ، لیو و لین	(۲۰۱۳)	تعیین کننده‌های مدیریت دانش با حمایت فناوری اطلاعات و تأثیر آن بر عملکرد سازمان	مدیریت دانش از عوامل سازمانی چون فرهنگ، ساختار و انگیزش تأثیر می‌پذیرد و با حمایت فناوری اطلاعات به عنوان توانمند ساز می‌تواند عملکرد کلی سازمان را بهبود دهد.
۸	دو و همکاران	(۲۰۱۳)	شبکه‌های دانش و قابلیت‌های فناوری در تولید کنندگان کوچک و متوسط	مدیریت دانش سطح تکنولوژی را از طریق استراتژی‌های فناوری ارتقا می‌دهد.
۹	جنگ و دانک	(۲۰۱۳)	توانمندسازهای مدیریت دانش و خلق دانش در موفقیت سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان (ERP)	در میسر سازهای مدیریت دانش، فرهنگ سازمانی و سازمان‌های غیرمتمرکز، رابطه‌ای قوی با خلق دانش نشان می‌دهند که آن تأثیر بیشتری بر موفقیت سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان (ERP) دارد.
۱۰	رازی و همکاران	(۲۰۱۲)	توانمندسازهای مدیریت دانش و اجرای مدیریت دانش	اهمیت اجرای فرایند مدیریت دانش (KM) برای موفقیت کسب و کار به خوبی تصدیق شده است.
۱۱	رویلا و همکاران	(۲۰۰۹)	فناوری اطلاعات به عنوان توانمندساز مدیریت دانش در توسعه محصول	این تحقیق نشان می‌دهد که فرایندهای توسعه محصول می‌توانند به سه پیکربندی فناوری اطلاعات تقسیم‌بندی شوند: پیکربندی فناوری اطلاعات متوازن، پیکربندی فناوری اطلاعات بر پایه ی همگرا، و پیکربندی فناوری اطلاعات بر پایه ی واگرا. این نتایج نشان می‌دهند که تفاوت‌ها در پیکربندی‌های فناوری اطلاعات در توسعه محصول می‌توانند منجر به تفاوت‌ها از لحاظ اکتشاف دانش شوند و مزیت‌های پیکربندی فناوری اطلاعات متوازن را نشان می‌دهند که هر دو ابعاد فناوری اطلاعات را در هم می‌آمیزد.
۱۲	لی و چوی	(۲۰۰۳)	توانمندسازهای مدیریت دانش، فرآیندها و عملکرد سازمانی:	نتایج تأثیر اعتماد بر خلق دانش را تأیید کردند. پشتیبانی تکنولوژی اطلاعات فقط بر ترکیب دانش تأثیر مثبت داشت.

ردیف	نام محقق	سال	عنوان تحقیق	نتیجه تحقیق
			نگاهی کامل و آزمونی تجربی	
۱۳	اگیو و بوتربیل (۲۰۰۲)	فناوری اطلاعات برای مدیریت دانش: کاربرد و تاثیرات	تحقیق نشان داد که تکنولوژی‌های سنتی، از قبیل تلفن، بیشتر از فناوری اطلاعات اساسی‌تر، از قبیل کارگروه یا ویدئو کنفرانس، برای مدیریت دانش مورد استفاده قرار می‌گیرند.	
۱۴	اسکات (۲۰۰۰)	تسهیل یادگیری درون سازمانی با فناوری اطلاعات	در پژوهش خود مدلی مفهومی را ارائه می‌دهد که بر بعد سازمانی تمرکز دارد. این مدل بر پایه یادگیری و ایجاد دانش، با تاکید بر نقش فناوری اطلاعات و اعتماد به عنوان عوامل توانمندساز مطرح می‌شود.	
۱۵	راگلز (۱۹۹۷)	روش‌های مدیریت دانش	بررسی رابطه مدیریت دانش و توسعه تکنولوژی‌های اطلاعات و ارتباطات	

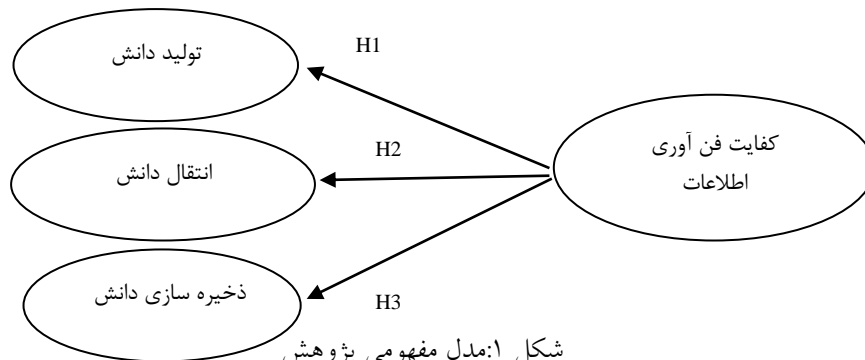
۱-۲- جامعه و نمونه تحقیق: جامعه آماری این پژوهش، کارکنان شرکت‌های تولیدی مستقر در شهرک‌های صنعتی استان گلستان می‌باشند. تعداد کل کارشناسان، سرپرستان و مدیران شاغل در شهرک‌های صنعتی استان گلستان برابر ۲۱۹ نفر می‌باشد که حجم جامعه در نظر گرفته می‌شود. برای انتخاب نمونه در این جامعه، مدیران هر شرکت تولیدی مستقر در شهرک‌های صنعتی به عنوان نماینده آن شرکت در نظر گرفته شده است. حجم نمونه طبق فرمول کوکران، با سطح خطای ۵ درصد، برابر ۱۴۰ نفر به دست آمده است.

۲-۲- روش و ابزار گردآوری داده‌ها: در این تحقیق از هر دو روش گردآوری اطلاعات یعنی روش‌های کتابخانه‌ای و روش‌های میدانی استفاده شده است. مطالعات و بررسی‌های لازم درباره مبانی نظری تحقیق، ادبیات موضوعی تحقیق، سوابق مسأله و موضوع تحقیق با استفاده از روش‌های کتابخانه‌ای و مطالعه منابع، پایان نامه‌ها و تحقیقات مرتبط با موضوع

این تحقیق، داده‌های تجربه را به ادبیات عمده‌تاً نظری درباره مدیریت دانش و کفایت فناوری اطلاعات می‌افزاید. تا حدی منطقی است که فناوری اطلاعات تأثیر مثبت بر مدیریت دانش داشته باشد. اما تحقیق حاضر گام مهمی به سمت جزئیات این امر برمی‌دارد که کفایت فناوری اطلاعات چگونه با کمک به فرایندهای مدیریت دانش، بطور مستقیم بر آن تأثیر می‌گذارد. فرضیه‌های تحقیق به شرح زیر است:

- ۱- کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرایند تولید دانش تأثیر مثبت دارد.
- ۲- کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرایند انتقال دانش تأثیر مثبت دارد.
- ۳- کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرایند مدون سازی و ذخیره‌سازی دانش تأثیر مثبت دارد. با توجه به مطالب مطرح شده مدل پژوهش در شکل ۱ نشان داده شده است.

۲- روش تحقیق

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

۲-۴- روش تجزیه و تحلیل داده ها: به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق و همچنین تست مدل، در این تحقیق از روش مدلسازی معادلات ساختاری و نرم افزارهای LISREL و SPSS استفاده شده است.

۵-۲- قلمرو تحقیق: قلمرو مکانی این تحقیق شرکتهای صنعتی مستقر در شهرکهای صنعتی استان گلستان می باشد. قلمرو زمانی تحقیق سال ۱۳۹۴ می باشد.

و استفاده از پایگاه‌های اینترنتی انجام شده است. در ضمن به منظور اجرای مراحل اصلی تحقیق و گردآوری اطلاعات از روش‌های میدانی استفاده شده است. به منظور سنجش متغیرها یک پرسشنامه ساختار یافته ۱۴ آیتمی تهیه شده توسط لوپز و همکاران (۲۰۰۹) مورد استفاده قرار گرفته است که روایی اعتبار مناسبی دارد و می‌تواند با اطمینان مورد استفاده قرار گیرد. جهت آزمون پایایی از روش ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است.

۳- یافته ها

برای برآورد مدل از روش حداکثر احتمال و به منظور بررسی برازش مدل از شاخص نسبت مجذور خی دو بر درجه آزادی ($\frac{x^2}{df}$)، شاخص برازش تطبیقی (CFI)، شاخص برازندگی (GFI)، شاخص تعدیل برازندگی (AGFI)، شاخص نرم شده برازندگی (NFI)، شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)، خطای ریشه میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) استفاده شد (جدول ۴ ملاحظه شود).

نتایج بررسی شاخص‌های نیکویی برازش مدل‌های ساختاری پژوهش که در جدول شماره ۴ آمده است، نشان‌دهنده برازش هر دو مدل است، چرا که میزان کمتر از ۰,۰۸ RMSEAها نشانگر برازش قابل قبول مدل‌های ساختاری است. همچنین مقادیر GFI, CFI, AGFI, NFI, NNFI همگی بالاتر از ۰/۹ هستند. در جدول ۵ ضرایب مسیر و معناداری بین متغیرهای پژوهش آمده است.

جدول ۳: ضریب آلفای کرونباخ متغیرهای تحقیق

متغیر	تعداد سئوالات ضریب آلفای کرونباخ	تعداد
کفایت فناوری اطلاعات	۳	۰,۸۲۳
تولید دانش	۴	۰,۹۱۵
انتقال دانش	۴	۰,۷۷۲
ذخیره‌سازی دانش	۳	۰,۸۲۰

۲-۳- روایی و پایایی: به منظور سنجش روایی تحقیق از روایی سنجی محتوایی شامل صحنه گذاری ابزار جمع آوری داده‌ها توسط خیرگان و کارشناسان استفاده شده است. همچنین نتایج آزمون نیکویی (برازش) مدل که از طریق تحلیل عاملی تأییدی در جدول شماره ۴ آمده است نشان دهنده روایی مناسب می باشد. برای سنجش پایایی در این تحقیق از روش آلفای کرونباخ که نتایج آن در جدول شماره ۳ آمده است استفاده شده است.

جدول ۴: نتایج حاصل از بررسی نیکویی برازش مدل‌های ساختاری تحقیق

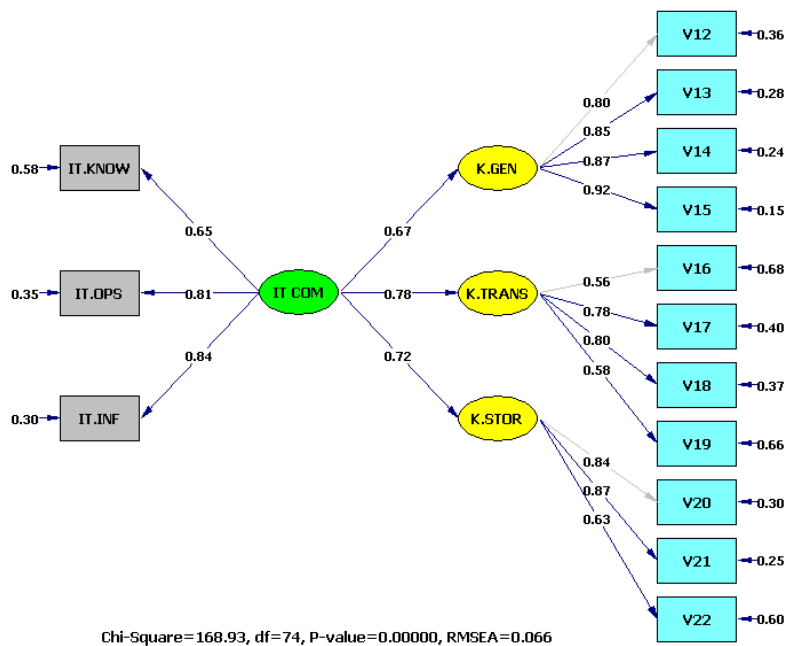
شاخص برازش	دامنه مورد قبول	مدل اول	مدل دوم	نتیجه
$\frac{x^2}{df}$ (شاخص نسبت مجذور خی دو بر درجه آزادی)	< ۳	2.28	1.48	مناسب
CFI (شاخص برازش تطبیقی)	> ۰,۹	0.96	0.98	مناسب
GFI (شاخص برازندگی)	> ۰,۹	0.94	0.94	مناسب
AGFI (شاخص تعدیل برازندگی)	> ۰,۹	0.93	0.95	مناسب
NFI (شاخص نرم شده برازندگی)	> ۰,۹	0.93	0.96	مناسب
NNFI (شاخص نرم نشده برازندگی)	> ۰,۹	0.95	0.98	مناسب
RMSEA (خطای ریشه میانگین مجذورات تقریب)	< ۰,۰۸	0.066	0.059	مناسب

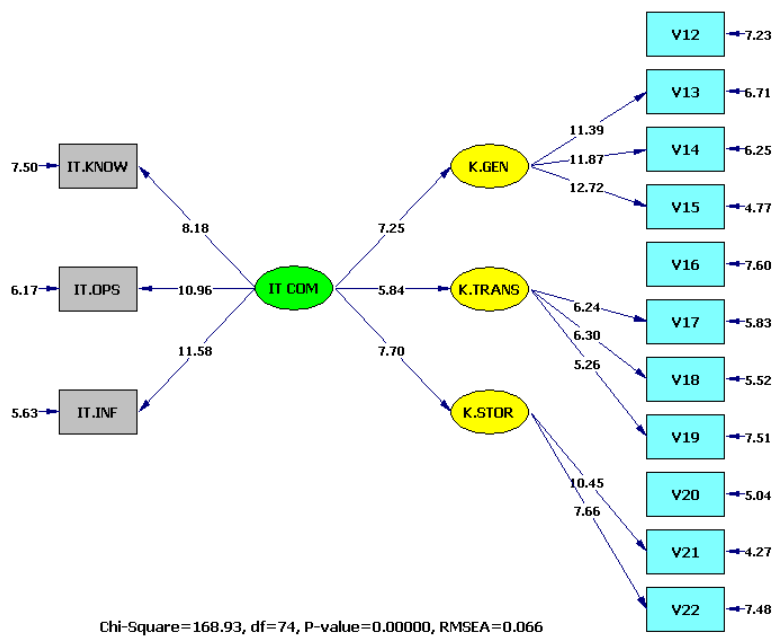
جدول ۵: نتایج رابطه مستقیم و ضرایب معناداری فرضیات مدل‌های تحقیق

مسیر	نشان	ضریب مسیر	معناداری	نتیجه آزمون
کفایت فناوری اطلاعات - تولید دانش	IT COM--- K.GEN	0.67	7.25	قبول
کفایت فناوری اطلاعات -انتقال دانش	IT COM--- K.TRANS	0.78	5.84	قبول
کفایت فناوری اطلاعات - مدون‌سازی و ذخیره‌سازی دانش	IT COM--- K.STOR	0.72	7.70	قبول
فناوری اطلاعات - مدیریت دانش	IT --- KM	0.76	6.81	قبول

در این قسمت به بررسی آزمون فرضیات تحقیق با استفاده از نرم افزار Lisrel می‌پردازیم.

شکل ۲: مدل ساختاری تحقیق در حالت استاندارد

شکل ۳: مدل ساختاری تحقیق در حالت معناداری

فرضیه ۱. کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند تولید دانش تأثیر مثبت دارد.

۴- بحث

در پایان هر کار پژوهشی باید نتایج به دست آمده را بیان کرد، این نتایج از اهمیت بسزایی برخوردار است چرا که می‌توانند مبنایی برای رفع مشکلات و یا بهبود وضعیت موجود به سمت وضعیت مطلوب یا مطلوب‌تر باشند. نتایج تحقیق ارائه و ارزیابی می‌گردد و سپس پیشنهادهای عملی برای کاربرد یافته‌ها، محدودیت‌های تحقیق و در نهایت پیشنهادهایی برای تحقیقات آتی ارائه شده است.

در این پژوهش نقش توانمندسازی فناوری اطلاعات در مدیریت دانش بررسی شده است. برای آزمون صحت مدل نظری تحقیق و محاسبه ضرایب تأثیر از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری به وسیله نرم افزار لیزرل استفاده شده است. بدین منظور برای اطمینان از مناسب بودن داده‌ها از آزمون بارتلت استفاده شده است. نتایج حاصل با توجه به عدد KMO (بزرگ‌تر از ۰٫۷) و عدد معناداری آزمون بارتلت ($\text{sig} < ۰٫۰۵$) نتیجه گرفته شد که داده‌ها برای اجرای تحلیل عاملی مناسب است و از شرایط مورد نیاز برخوردار است.

با توجه به اینکه مقدار آماره تی برای ضریب مسیر رابطه‌ی میان کفایت فناوری اطلاعات و فرآیند تولید دانش بالاتر از آستانه‌ی معنی‌داری یعنی ۱٫۹۶ بدست آمده است. لذا فرضیه‌ی اول این تحقیق یعنی تأثیر مثبت و معنادار کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند تولید دانش تأیید می‌شود.

ضریب مسیر رابطه‌ی میان کفایت فناوری اطلاعات و فرآیند تولید دانش ۰٫۶۷ است. آماره تی برای این ضریب نیز ۷٫۲۵ است و مقدار آن بالاتر از آستانه‌ی معنی‌داری یعنی ۱٫۹۶ بدست آمده است. لذا فرضیه‌ی اول این تحقیق یعنی تأثیر مثبت و معنادار کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند تولید دانش تأیید می‌شود.

فرضیه ۲. کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند انتقال دانش تأثیر مثبت دارد.

ضریب مسیر میان کفایت فناوری اطلاعات و فرآیند انتقال دانش ۰٫۷۸ بدست آمده است. آماره تی برای این رابطه ۵٫۸۴ و مقدار آن بالاتر از آستانه‌ی معنی‌داری یعنی ۱٫۹۶ بدست آمده است. با توجه به موارد بالا می‌توان نتیجه گرفت کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند انتقال دانش تأثیر مثبت و معناداری دارد. لذا فرضیه‌ی دوم این تحقیق تأیید می‌شود.

فرضیه ۳. کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند مدون‌سازی و ذخیره‌سازی دانش تأثیر مثبت دارد.

مدل برازش شده نشان می‌دهد مقدار ضریب مسیر میان کفایت فناوری اطلاعات و فرآیند مدون‌سازی و ذخیره‌سازی دانش ۰٫۷۲ است. از آنجا که مقدار تی برای این ضریب، ۷٫۷۰ است، می‌توان نتیجه گرفت که ضریب بدست آمده معنادار می‌باشد. لذا فرضیه‌ی سوم تحقیق تأیید می‌شود. به عبارت دیگر کفایت فناوری

جدول ۶: خلاصه نتیجه آزمون فرضیات تحقیق

فرضیات	
تأیید	۱- کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند تولید دانش تأثیر مثبت دارد.
تأیید	۲- کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند انتقال دانش تأثیر مثبت دارد.
تأیید	۳- کفایت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند مدون‌سازی و ذخیره‌سازی دانش تأثیر مثبت دارد.

مقدار آماره تی برای ضریب مسیر میان کیفیت فناوری اطلاعات و فرآیند انتقال دانش آن بالاتر از آستانه ی معنی داری یعنی ۱،۹۶ بدست آمده است. پس می توان نتیجه گرفت کیفیت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند انتقال دانش تأثیر مثبت و معناداری دارد. لذا فرضیه ی دوم این تحقیق تأیید می شود.

همچنین از آنجا که مقدار تی برای این ضریب، ۷،۷۰ است، می توان نتیجه گرفت که ضریب بدست آمده معنادار می باشد. لذا فرضیه ی سوم تحقیق تأیید می شود. به عبارت دیگر کیفیت فناوری اطلاعات بر روی فرآیند مدون سازی و ذخیره سازی دانش تأثیر مثبت و معناداری دارد.

۵- نتیجه گیری

بطور خلاصه، این تحقیق، داده های تجربه را به ادبیات عمدتاً نظری درباره مدیریت دانش و صلاحیت فناوری اطلاعات می افزاید. تا حدی منطقی است که فناوری اطلاعات تأثیر مثبت بر مدیریت دانش داشته باشد. اما تحقیق حاضر گام مهمی به سمت جزئیات این برمی دارد که صلاحیت فناوری اطلاعات چگونه با کمک به فرایندهای مدیریت دانش، بطور مستقیم بر آن تأثیر می گذارد، بعلاوه، یافته های تحقیق همچنین مفاهیم ضمنی مهمی برای مدیران در بر دارند. مدیران نباید فقط بر تخصیص منابع کافی برای سرمایه گذاری های فناوری اطلاعات تمرکز کنند.

شرکت ها باید توجهشان را بر فرایندهای مداخله گر نظیر مدیریت دانش متمرکز نمایند تا ببینند چه منافعی از سیستم های اطلاعاتی مبتنی بر فناوری اطلاعات حاصل می شود. به منظور برآوردن این چالش، مؤلفین توسعه ی یک استراتژی اطلاعات و دانش را پیش از توسعه استراتژی فناوری اطلاعات پیشنهاد می کنند. این موضوع با فیلدر و همکاران (۱۹۹۴) و جانسن و دیگران (۱۹۹۹) مطابقت دارد، که استدلال می کنند در زمان بکارگیری فناوری اطلاعات، نباید فرض شود که

طراحی فرایند اولیه رضایت بخش و کافی است. این بدان معناست که شرکت ها پیش از توسعه ی استراتژی فناوری اطلاعات، باید استراتژی دانش را توسعه دهند تا مبنایی برای استراتژی فناوری اطلاعات فراهم سازد، نه عکس آن. سازمان های فاقد این پایه ی استراتژیک ممکن است حالت تکمیلی بین منابع فناوری اطلاعات و اطلاعات و دانش در سازمان را درک نکنند و نتیجتاً نوآوری های موفقیت آمیز و بهبود عملکرد را از دست بدهند. شرکت ها می بایست با تشخیص اینکه چه دانشی برای سازمان مهم است و تحت چه شرایطی باید منتشر شود، سیاست تولید دانش روشنی را توسعه دهند؛ با بهره گیری از روابط متقابل بین کارگروه ها، انتقال و تجمیع دانش را بین کارمندان ترویج دهند؛ و بطور دقیق نقشه دانشی را بسازند که مشخص کند پایه دانش انباشته شرکت باید در چه افراد و سیستم هایی وجود داشته باشد. تجزیه و تحلیل ارائه شده در اینجا می تواند بینشی را نسبت به روابط بین صلاحیت تکنولوژی اطلاعات و مدیریت دانش فراهم آورد.

۶- منابع

- آزادی احمدآبادی، قاسم و آزادی احمدآبادی، اکرم. ۱۳۸۸. فناوری اطلاعات در مدیریت دانش؛ کاربردها و تأثیرات. تدبیر. دوره ۲۰، شماره ۲۱۱. ص ۵۵.
- اخوان، پیمان و کشتکار، مهران. ۱۳۹۴. بررسی و رتبه بندی توانمندسازهای مدیریت دانش: مطالعه موردی: سامانه فرماندهی و و پیش یک سازمان دفاعی. فصلنامه راهبرد دفاعی. دوره ۱۳، شماره ۵۰. ص ۶۳.
- افرازه، عباس. ۱۳۸۳. نقشه های دانش. اولین کنفرانس بین المللی مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، تهران، سالن اجلاس سران کشورهای اسلامی.
- امیرخانی، امیرحسین و میرحمید ساداتی. ۱۳۹۴. بررسی وضعیت زیرساخت فناوری اطلاعات برای استقرار مدیریت دانش (مطالعه موردی: استانداری

- تهران. فصلنامه راهبرد فرهنگ. دوره ۸، شماره ۳۰، ص ۱۳۷.
- عاصمی، عاصفه. زاهدی، مریم و مسلمی، نسرين. ۱۳۹۴. بررسی نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات و تاثیر آن بر مدیریت دانش در دانشجویان دانشگاه اصفهان. فصلنامه علوم اجتماعی. دوره ۸، شماره ۳۱، ص ۱۴۵.
- کرمی، محسن. الوانی، مهدی. خیراندیش، مهدی و زارع، حمید. ۱۳۹۴. طراحی مدل بهینه اجرای سیستم مدیریت دانش با رویکرد عوامل حیاتی موفقیت (مورد مطالعه: صنایع خودروسازی گروه بهمن). مجله مدیریت فرهنگ سازمانی. دوره ۱۳، شماره ۳۸، ص ۹۷۳.
- نجاتیان، محمد. قاسمی، یاسر و میرغفوری حبیب الله. ۱۳۹۴. بررسی تاثیر توانمندسازهای مدیریت دانش بر فرایند خلق دانش (مورد مطالعه: شرکت‌های تعاونی منتخب استان یزد). پژوهش نامه مدیریت تحول. دوره ۷، شماره ۱۳، ص ۱۳۶.
- موحدی، رضا. حمزه ای، فرشاد. میرک زاده، علی اصغر و نادری، نادر. ۱۳۹۴. نقش مولفه‌های فناوری اطلاعات بر مدیریت دانش کارکنان سازمان جهاد کشاورزی استان کرمانشاه. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی. شماره ۳۴، ص ۱۶.
- موسی خانی، محمد. رونقی، محمد حسین و رونقی مرضیه. ۱۳۹۴. رابطه فرایندهای مدیریت دانش و حاکمیت فناوری اطلاعات در سازمان. فصلنامه تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه‌های عمومی. دوره ۲۱، شماره ۸۰، ص ۱۰۹.
- Al-Hawamdeh, S. (2002) Knowledge management: Re-thinking information management and facing the challenge of managing tacit knowledge. Information Research 8 (1): 143.
- Alvarez, A. Zamanillo, I. Cilleruelo, E. (2016) Have information technologies evolved towards accommodation of knowledge management needs in Basque SMEs?, Technology in Society, 46: 126-131.
- آذربایجان غربی). کنفرانس بین المللی جهت گیری‌های نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تبریز، سازمان مدیریت صنعتی نمایندگی آذربایجان شرقی.
- پادیاب، جواد. ۱۳۹۴. چرایی و چگونگی اثربخشی فناوری اطلاعات بر مدیریت دانش در سازمانها. ماهنامه وب. دوره ۱۶، شماره ۱۶۹، ص ۵۲.
- خلیفه سلطانی، حشمت. حسینی، سید مجتبی و عسگری، ناصر. ۱۳۸۹. سبک‌های رهبری توانمندساز مدیریت دانش. فصلنامه پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی. دوره دوم، شماره ۳-۴، ص ۱۴۹.
- دامغانیان، حسین. زراعی، عظیم و روزبان، فرناز. ۱۳۹۲. بررسی تاثیر تکنولوژی بر مدیریت دانش با میانجی‌گری توانمندسازی در شرکت ملی حفاری ایران. مدیریت فناوری اطلاعات. دوره ۵، شماره ۴، ص ۸۵.
- رضایی، صادق. مصدقی نیک، فاطمه و زرانی، ساسان. ۱۳۹۴. نقش ICT در ارتباط با مدیریت دانش در دانشگاه علوم انتظامی امین. فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی. دوره دهم، شماره ۱، ص ۱۵۵.
- رزمی، زهرا و راضی زاده، رویا. ۱۳۹۴. ارائه مدل پیاده سازی مدیریت دانش با رویکرد فازی در صنعت فناوری اطلاعات. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات. دوره ۳۱، شماره ۱، ص ۱۹۹.
- سبحانی، یزدان. هنری، حبیب. شهلائی، جواد و احمدی، علیرضا. ۱۳۹۲. رابطه فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیون‌های ورزشی. نشریه مدیریت ورزشی. دوره ۵، شماره ۲، ص ۵۵.
- حسینی شاوون، امین. یوزباشی، علیرضا و نسل سراجی، رویا. ۱۳۹۴. وضعیت مدیریت دانش و عوامل موثر بر استقرار آن در دانشگاه علوم پزشکی

- Grant, R.M. (1996) Toward a knowledge-based theory of the firm, *Strategic Management Journal*, 17: 109-122.
- Hayes, N., and G. Walsham. (2003) Knowledge sharing and ICTs: A relational perspective. In *Handbook of organizational learning and knowledge management*, ed. M. Easterby-Smith, and M.A. Lyles, 55-77. Malden, MA: Blackwell.
- Jeng, D., Dunk, N. (2013) Knowledge management enablers and knowledge creation in erp system success, *International Journal of Electronic Business Management*, 11 (1): 49-59.
- Johannessen, J., Olaisen, J. and Olsen, B. (1999) Strategic use of information technology for increased innovation and performance, *Information Management & Computer Security*, 7 (1): 5-22.
- Lee, H.C., and Choi, B. (2003) Knowledge management enablers, processes, and organizational performance: An integrative view and empirical examination, *Journal of Management Information Systems*, 20 (1): 179-228.
- López, S.P, Peón, J.M.M., Ordás, C.J.V (2009) Information Technology as an Enabler of Knowledge Management: An Empirical Analysis. *Journal of Knowledge Management and Organizational Learning*, *Annals of Information Systems*, 4: 111-129.
- Maoa, H. Liub, S. Zhang, J. and Deng, Z. (2016) Information technology resource, knowledge management capability, and competitive advantage: The moderating role of resource commitment, *International Journal of Information Management*, 36:1062-1074.
- Marwick, A. 2001. Knowledge management technology, *IBM Systems Journal*, 40 (4): 814-830.
- Mason, R.M. 1993. Strategic information systems: Use of information technology in a learning organization. *Proceedings of the Twenty-Sixth Hawaii International Conference on System Sciences '93*, 840-849. CA: IEEE Press.
- Narayanan, V.K. 2001. *Managing technology and innovation for competitive advantage*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Ogiela, L. 2015. Advanced techniques for knowledge management and access to strategic information. *International Journal of Information Management*, 35 (2): 154-159.
- Park, H., Cho, I. Jung, S. and Main, D. (2015). Information and communication technology and user knowledge-driven innovation in services, *Cogent Business & Management*, 2: 1078869.
- Anand, V., Manz, C.C. Glick, W.H. (1998) An organizational memory approach to information management, *Academy of Management Journal*, 23 (4): 796-809.
- Berraies, S., Chaher, M., Yahia, K. (2014) Knowledge management Enablers, knowledge creation process and innovation performance: an empirical study in Tunisian information communication technologies sector, *Business management and strategy*, 5 (1): 1-26
- Chuang, S, Liao, C. Lin, S. (2013) Determinants of knowledge management with information technology support impact on firm performance, *Inf Technol Manag*, 14: 217-230.
- Constant, D., Sproull, L. Kiesler S. (1996) The kindness of strangers: The usefulness of weak ties for technical advice, *Organization Science*, 7 (2): 119-135.
- Costa, E., Soares A., Sousa J. (2016) Information, knowledge and collaboration management in the internationalization of SMEs: A systematic literature review, *International Journal of Information Management*, 36 (4): 557-569.
- Davenport, T.H., and L. Prusak (1998) *Working knowledge: How organisations manage what they know*, Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Du, J. Wu, D. Lu, J. Yu, H. (2016) Knowledge networks and capabilities of SMEs: the role of technology strategies and its implications for knowledge service intermediaries, *Asian Journal of Technology Innovation*, 21 (2): 80-98.
- Egbou, Ch., Botterill, K., (2001) *Information Technologies for Knowledge Management: their usage and effectiveness*, *ITcon*, 7: 125-137.
- Fielder, K.D., V. Grover, and J.T.C. Teng (1994) Information technology-enabled change: The risks and rewards of business process redesign and automation, *Journal of Information Technology*, 9: 267-275.
- Foray, D., and Lundvall, B.D. (1996) The knowledge-based economy: From the economics of knowledge to the learning economy. In *Employment and growth in the knowledge-based economy* ed. OECD, 11-32. Paris: OECD.
- Garcia-Sanchez, E. Garcia-Morales, V. Bolivar-Ramos, M. (2015) The influence of top management support for ICTs on organisational performance through knowledge acquisition, transfer, and utilisation, *Rev Manag Sci*, doi:10.1007/s11846-015-0179-3.

- Razi, M., Karim. N., Mohamed, N. (2012) Knowledge Management Enablers and Knowledge Management Implementation. International Conference on Advanced Computer Science Applications and Technologies, Kuala Lumpur.
- Revilla, E., Prado, B., Prieto, I., (2009) Information technology as knowledge management enabler in product development, European Journal of Innovation Management, 12 (3): 346 – 363.
- Ruggles, R.L. (1997) Knowledge tools: Using technology to manage knowledge better. Cambridge, MA: Cap Gemini Ernst & Young, Center for Business Innovation.
- Scott, J.E. (200). Facilitating interorganizational learning with information technology. Journal of Management Information Systems, 17 (2): 81–113.
- Stewart, T.A. (1997) Intellectual Capital. The new wealth of organizations. New York: Currency Doubleday.
- Tippins, M.R., and R.S. Sohi. (2003) IT competency and firm performance: Is organizational learning a missing link?, Strategic Management Journal, 24 (8): 745–761.
- Trusson, C. Doherty, N. and Hislop, D. (2014) Knowledge sharing using IT service management tools: conflicting discourses and incompatible practices, Info Systems, 24: 347–371.
- Wigg, K.M. (1999) Introducing knowledge management into the enterprise. In Knowledge Management Handbook , ed. J. Liebowitz. Boca Raton, FL: CRC Press.